

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

НАСТАВНА ПРОГРАМА

ИНТЕРНА И ПЕДИЈАТРИЈА СО НЕГА

III година

ЗДРАВСТВЕНА СТРУКА

Медицинска сесѝра

Скопје, 2007 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: *ИНТЕРНА И ПЕДИЈАТРИЈА СО НЕГА*

1.2. Образовен профил и струка на кои им припаѓа наставниот предмет

1.2.1. Образовен профил: *МЕДИЦИНСКА СЕСТРА*

1.2.2. Струка: *ЗДРАВСТВЕНА*

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Трета година

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. *ЗАДОЛЖИТЕЛЕН*

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По завршувањето на наставата по предметот ИНТЕРНА И ПЕДИЈАТРИЈА СО НЕГА ученикот стекнува знаења, умеења и вештин ии се оспособува:

- да ги **познава** етиолошките фактори, основните принципи на терапијата и методите на испитување за дијагностика на одделните внатрешни заболувања;
- да ги **објаснува** основните објективни симптоми на заболувањата и причинско-последичните врски на одделните внатрешни заболувања;
- да ја **сфаќа** улогата на хигиено-диететскиот режим во превенцијата и настанувањето на заболувањата;
- да ја **почитува** индивидуалноста кај болниот;
- да **опсервира** и **проценува** ургентноста на конкретната состојба кај болниот;
- да **користи** медицинска терминологија;
- да ги **интегрира** знаењата во практичната настава;
- да **развија** вештини за позитивна комуникација и соработува во група.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно совладување на зацртаните цели, потребни се предзнаења од наставните предмети: хигиена со здравствено воспитување, анатомија, физиологија, патологија, основни на нега; практична настава.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. БОЛЕСТИ НА РЕСПИРАТОРЕН СИСТЕМ	14	<p><i>Ученикои:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да го сфаќа значењето на интерната медицина; - да ја објаснува улогата на медицинската сестра во доменот на дијагнозата, терапијата и превенцијата на болестите; - да интерпретира значење на поими: преглед , дијагноза, терапија; - да ги набројува карактеристичните симптоми и знаци на воспалителните заболувања (ринитис, бронхитис, пневмонија , белодробна туберкулоза, плевритис); знаци на хроничната обструктивна болест; симптоми на карциномот на белите дробови; - да ги познава методите на испитување за дијагностика; - да го објаснува значењето на одделните методи на испитување за дијагнозата на заболувањето; 	<p>Пошџикнување учениците да истражуваат на интернет за развојот на интерната медицина и презентирње на материјалот.</p> <p>Развивање на дискусија за поимите болест и превенција.</p> <p>Презенџирање на илустративни материјали (слики, фотографии, видеоматеријали, компјутерски анимации и друго) за симптомите на конкретните болести и методите на дијагностика.</p>	<p>Хирургија со гинекологија и акушерство со неџа</p> <p>Микробиологија и инфектологија со неџа</p>

		<p>-да ги познава основните принципи на терапијата на одделните заболувања; - да ја објаснува улогата на хигиено-диететскиот режим во превенцијата и настанувањето на заболувањата и улогата на медицинската сестра во едукацијата на болниот.</p>		
2. БОЛЕСТИ НА КАРДИОВАСКУЛА-РЕН СИСТЕМ	14	<p>- Да ги набројува основните симптоми на одделните заболувања и компликациите на следните болести на кардиоваскуларниот систем: зголемен крвен притисок; коронарна болест, артериска и венска тромбоза; акутно ревматско срце; хронични лезии на клапите; срцевата инсуфициенција; белодробниот едем;</p> <p>- да ги воочува и интерпретира пореметувањата на срцевиот ритам (тахикардија, брадикардија, целосна аритмија и екстрасистолија);</p> <p>- да ги познава: основните дијагностички методи во кардиологијата; основните принципи на лекување и хигиено –диететскиот режим при:</p>	<p>Презентирање на: табела со класификација на заболувањата според етиолошкиот аспект, постери , слајдови, слики.</p> <p>Објаснување на симптомите на одделни срцеви заболувања</p> <p>Организирање на дискусија на тема: поврзаноста на стилот на живеење и зачестеноста на одделни срцеви заболувања .</p>	Хирургија со гинекологија и акушерство со нега

		<p>воспаленија на срцето, хипертензија, пореметување на срцевиот ритам и срцевата декомпензација;</p> <p>- да го осознава значењето на хигиено-диететскиот режим во превенцијата на заболувањето и спречувањето на компликациите.</p>	<p>Презентирање на нагледен матерјал како: документи од клиничката пракса, примери на ЕКГ, вештачки залистоци, катетер за коронарографија и сл.</p>	
<p>3. БОЛЕСТИ НА ОРГАНИТЕ ЗА ИСХРАНА</p>	<p>12</p>	<p>- Да ги препознава функционалните симптоми и знаци (смрдлив мирис и здив од устата, икање, растројство на апетит, ждригање, дизентеричен симптом, болки во абдоменот и сл.) на органите за варење;</p> <p>- да познава и поврзува етиолошките фактори на улкусната болест, со симптомите и знаците на болеста, принципите на терапијата и хигиено-диететскиот режим;</p> <p>-ги набројува симптомите и знаците кај: воспаленијата на панкреасот; жолчниот систем и превата; раните симптоми и доцните манифестации на малигните</p>	<p>Објаснување на етиологија и симптоматологија на заболувањата кај органите за исхрана.</p> <p>Презентирање на: постери , слајдови, слики, податоци од интернет ид р.</p> <p>Организирање на дискусија за: поврзаноста на стилот на исхраната и појавата на одделни заболувања.</p> <p>Разгледување на: документи од клиничката пракса, листи за диети и сл.</p>	<p>Хирургија со гинекологија и акушерство со неџа</p> <p>Микробиологија и инфектологија со неџа</p>

		<p>заболувања на системот за варење;</p> <p>- да ја објаснува поврзаноста на цирозата и асцитот со причинско-последичните состојби ;</p> <p>- да ги набројува дијагностичките методи на испитување;</p> <p>- да го објаснува значењето на хигиено - диететскиот режим во терапијата и превенцијата на заболувањата на органите за исхрана; значењето на избалансираната исхрана за зачувување здравјето и превенција од заболувањата (превенција од појава на гојазност, потхранетост , хипер и хиповитаминози).</p>	<p>Училиштување на учениците на извори на информации во функција на продлабочување на знаењата.</p>	
<p>4. БОЛЕСТИ НА УРИНАРЕН СИСТЕМ</p>	<p>8</p>	<p>- Да ги класифицира заболувањата на уринарниот систем според симптомите и знаците;</p> <p>- да ги набројува основните симптоми и знаци на : акутен и хроничен гломерулонефритис, нефротски синдром, бактериски уринарни инфекции, уринарни калкули, акутна и хронична бубрежна инсуфициенција;</p>	<p>Презентирање слики, постери , видеоматеријали.</p>	<p>Микробиологија и инфектологија со неџа</p> <p>Хирургија со гинекологија и акушерство со неџа</p>

		<p>- да ги класифицира туморите на уринарниот систем спрема видот и локализацијата;</p> <p>- да ги познава: методите на испитување и дијагностиката на уринарниот систем; основните принципи на терапијата и хигиено-диететскиот режим во превенцијата и лекувањето на болестите.</p>	<p>Организирање дискусија на тема: улогата на медицинската сестра во спроведувањето на превенцијата, терапијата и негата на пациентите.</p>	
<p>5. БОЛЕСТИ НА ЕНДОКРИНИОТ СИСТЕМ</p>	8	<p>- Да ги набројува основните симптоми и знаци на болестите на жлездите со внатрешно лачење (хипофизата, тироидеата , паратироидеата и надбубрежните жлезди);</p> <p>- да ги разликува и идентификува симптомите при хипер и хипофункција на одделните жлезди за внатрешно лачење;</p> <p>- да ги познава: методите на испитување на болестите на ендокрините жлезди; основните принципи во лекувањето на болестите на жлездите со внатрешно лачење;</p>	<p>Презентирање на: постери , слајдови, слики, прирачници за едукација на болни и друг нагледен материјал.</p> <p>Демонстрирање на употреба на апаратче за мерење на гликемија.</p> <p>Испражување: поврзаноста на стилот на исхраната и појавата на шеќерната болест.</p> <p>Работа во групи: изработка на листи за диета.</p> <p>Организирање на дискусија</p>	

		<p>- да го објаснува значењето на спроведување на терапијата и хигиено-диететскиот режим во лекувањето на шеќерната болест;</p> <p>- да ја сваќа улогата на медицинската сестра во едукацијата на пациентите во однос на природата и лекувањето на шеќерната болест.</p>	<p>на тема: значењето на хигиено-диететскиот режим во превенцијата и лекувањето на шеќерната болест.</p>	
6. БОЛЕСТИ НА ЛОКОМОТОРНИОТ СИСТЕМ	5	<p>- Да ја познава класификацијата на ревматските заболувања;</p> <p>- да ја познава етиологијата, основната симптоматологија и знаците, основните принципи на терапија и рехабилитација на: воспалителните ревматски заболувања (ревматичен полиатрит, ревматска треска); дегенеративните ревматски заболувања; метаболни ревматски заболувања (уричен артрит, остеопороза); системските болести на сврзното ткиво;</p> <p>- да ги набројува методите на испитување на болестите на локомоторниот систем.</p>	<p>Презентирање на: постери , слајдови, слики и друго за: методи на испитување за дијагностика, симптоми на болеста и терапија за дијагностика и рехабилитација.</p>	<p>Микробиологија и инфектологија со неа</p> <p>Хирургија со гинекологија и акушерство со неа</p>

<p>7. БОЛЕСТИ НА ХЕМАТОПОЕЗЕН СИСТЕМ</p>	<p>7</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги набројува симптомите и знаците на : анемија, полицитемија, леукемија, лимфоми и хемофилија; - да диференцира клинички слики на одделни заболувања; - да го сфаќа значењето на дифузната интраваскуларна коагулопатија; - да ги познава основните принципи на лекување на одделните заболувања на крвта; - ги познава теоретските и техничките аспекти на давањето на крвната трансфузија и дериватите на крвта. 	<p><i>Презентирање</i> на: шеми на терапија на болестите на крвниот систем, слики, видеоматеријали и друго во врска со болестите на крвта.</p>	
<p>8. ТОКСИКОЛОГИЈА</p>	<p>4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги препознава симптомите и знаците на труењата со алкохол, лекови, јаглерод моноксид и психотропни супстанции; - ги познава методите на испитување кај овие состојби; - да ги познава терапевтските процедури при овие состојби - да ги објаснува значењето на превентивните мерки за спречување на овие болести. 	<p><i>Објаснување</i> на механизмите на настанување на интоксикациите <i>Демонстрирање</i> на видеоматеријали за симптомите од различни видови на труења и превенцијата. <i>Организирање</i> дискусија на тема: важноста на превенцијата и едукацијата во спречувањето на труењата.</p>	<p>Микробиологија и инфектологија со неџа</p>

4.2. Наставни методи и активности на учење

Според зацртаните цели на наставниот предмет интерна И ПЕДИЈАТРИЈА СО НЕГА, основни методи кои ќе се користат во наставата се: демонстрација, објаснување, учење преку работа.

Активности на ученикот: набљудува, евидентира, дискутира, споредува, поврзува.

Активности на наставникот: планира, организира, подготвува, објаснува, демонстрира, покажува, контролира, инструира, коригира, поттикнува, мотивира, вреднува, воспоставува позитивна педагошка комуникација.

4.3. Организација и реализација на наставата по предметот

Наставата по интерна и педијатрија со нега се реализира како стручно – теоретска настава со неделен фонд од 2 часа. Се применуваат различни форми на организација како: работа во групи, парови, фронтални дискусии и друго.

4.4. Наставни средства и помагала

Ефикасноста на содржините од овој наставен предмет е условена со користење на : графоскоп,слики, шеми, постери, слајдови, компјутерски анимации ис л. (наведено во наставната програма во колона под назив Дидактички насоки).

4.5. Литература за учениците и наставникот

За успешно совладување на целите на предметот, се користи соодветна литература:

- учебник;
- дидактички материјали;
- стручна литература од предвидените области;
- литература од областа на дидактиката.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГНУВАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Вреднувањето на знаењата кај учениците, се врши континуирано во текот на целата учебна година, согласно зацртаните цели во наставната програма. Оценката треба да биде резултат на континуирано следење на ученикот, како на постигнатите резултати така и на позитивните промени кај личноста на ученикот. При оценувањето се зема предвид активноста, ангажираноста, интересот, залагањето, поврзувањето на теоретските знаења од соодветната дисциплина и нивната практична примена.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Покрај условите пропишани со Закон за средно образование, наставникот треба да ги поседува и следните персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е физички и психички здрав, да нема говорни мани, да е комуникативен, да ја сака педагошката работа, да е добар организатор, креативен и подготвен за примена на иновации во воспитно-образовната работа.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по предметот интерна и педијатрија со неа ја реализираат кадри со завршени студии по:
- медицина, со стекната педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард на простор за наставниот предмет

Настава се реализира во кабинети во училиштето или специјализирани училници кои го исполнуваат стандардот за простор и опрема и се опремени со потребните наставни средства согласно програмските цели и насоките истакнати во колоната под назив Дидактички насоки. Дел од часовите може да се реализираат и во соодветна здравствена институција.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: мај 2007 година

7.2. Состав на работната група:

1. Гордана Донева – Атанасовска, советник, Биро за развој на образованието – Скопје
2. Проф. д-р Оливера Муратовска, Клиника за детски болести - Скопје
3. д-р спец. Марина Цветкова, професор, СМУГС "Д-р. Панче Караџов" - Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 1.09.2007 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програмата по ИНТЕРНА И ПЕДИЈАТРИЈА СО НЕГА ја одобри министерот за образование и наука со решение бр. 11-4631/22 од 21.06.2007 година.